

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Lammikko-Pihapirtti,
Mellunkylä-Myllypuron varhaiskasvatusalue 31.10.2019

Helsinki

Toimintasuunnitelman rakenne

- 1) Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- 2) Työtämme ohjaavat arvot
- 3) Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt
- 4) Lapsen Vasu toiminnan suunnittelussa
- 5) Oppimisympäristö
- 6) Leikkiin kannustava toimintakulttuuri
- 7) Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
- 8) Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
 - a) Sensitiivinen vuorovaikutus
 - b) Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työteon ympäristönä
- 9) Laaja-alainen osaaminen
- 10) Oppimisen alueet
 - a) Mennään metsään! (Esimerkki siitä, mitä kaikkea voi oppia metsäretkellä.)
- 11) Yhteistyö ja viestintä
- 12) Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen
- 13) Pedagoginen dokumentointi

1) Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018 sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan 2019.

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Yksikön toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

2) Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan](#) 2017-2021

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

- Lapsen oikeudet
 - ✓ Riittävä lepo ja monipuolinen ravinto
 - ✓ Liikunta ja raitis ilma
 - ✓ Puhtaudesta huolehtiminen
 - ✓ Kiireetön ilmapiiri
 - ✓ Kiusaamiseen puuttuminen
 - ✓ Huolenpito ja valvonta
 - ✓ Turvalliset leikkivälineet ja huonekalut

3) Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt

- Muodostamme ryhmät pääsääntöisesti lasten iän ja tarpeiden mukaan mahdollisimman toimiviksi ryhmiksi.

Ryhmät päiväkoti Lammikossa

Lumpeet: 1-3 –vuotiaat

Kaislat: 3-5 –vuotiaat

Ulpukat: 3-5 –vuotiaat

Rentukat: esiopetusikäiset

Vehkat: integroitu erityisryhmä

Ryhmät päiväkoti Pihapirtissä

Neilikat: 1-3 -vuotiaat

Mantelit: 3-5 -vuotiaat

Pippurit: 3-5 –vuotiaat, avusteinen ryhmä

Kanelit: esiopetusikäiset

- Tutustuminen

- Sovimme huoltajien kanssa tutustumisjakson, jolloin lapsi harjoittelee vanhemman kanssa päiväkodissa olemista.
- Nimeämme lapselle ja huoltajille yhden aikuisen ryhmästä, joka auttaa päiväkotiin tutustumisessa.
- Annamme päivähoidon aloittamiseen liittyvät lomakkeet täytettäväksi.
- Pidämme aloituskeskustelun yhdessä huoltajien kanssa, tarvittaessa käytämme tulkkia ja kuvia.

- Siirtyminen toiseen ryhmään

- Lapsi käy etukäteen leikkimässä uudessa ryhmässä sovitun ajan.
- Huoltajat käyvät tutustumassa uuteen ryhmään.
- Siirtopalaveri kasvattajien ja tarvittaessa vanhempien kanssa.

- Siirtyminen esiopetuksesta kouluun

- Teemme yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) 2 kuukauden sisällä varhaiskasvatuksen aloittamisesta.

4) Lapsen Vasu toiminnan suunnittelussa

- Havainnoimme ja osallistumme lasten leikkiin. Näin saamme tietoa lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, heidän kiinnostuksen kohteistaan ja elementtejä ryhmän varhaiskasvatuksellisiin sisältöihin.
- Arvioimme työtämme päivittäin, viikoittain tiimipalaverissa, henkilöstökokouksissa, kehityskeskusteluissa ja koko yksikön kehittämispäivillä
- Arvioimme omaa toimintaamme lasten kanssa, omia työtapojamme, toiminnan sisällön ja oppimisympäristön toimivuutta sekä ryhmän vuorovaikutusilmapiiriä.
- Lapsen Vasu-prosessi – yhteisesti sovitut käytännöt:
 - ✓ Huoltajille annetaan etukäteen Vasu-lomakkeet
 - ✓ Keskustelu tulkitaan tarvittaessa
 - ✓ Lasta havainnoidaan ja haastatellaan
 - ✓ Lapsella on mahdollisuus osallistua Vasu-keskusteluun
 - ✓ Mahdolliset yhteistyötahot ovat tarvittaessa mukana keskustelussa.

5) Oppimisympäristö

”Kaikki tilanteet ovat oppimistilanteita, arjessa opimme koko ajan.”

Oppimisympäristö on jatkuvan kehittämisen ja arvioinnin kohde. Lapsia havainnoiden sekä perheitä kuunnellen muokkaamme oppimisympäristöä läpi koko toimintakauden, esimerkiksi rakennamme uusia leikkikokonaisuuksia lasten kiinnostuksien perusteella sekä heidät siihen mukaan osallistaen.

Yhteisesti sovitut toimintatavat auttavat luomaan ilmapiiriltään turvallisen, muita kunnioittavan ja yhteisvastuullisen oppimisympäristön. Pidämme yllä positiivista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä

- Päiväkodin kaikki tilat ovat käytössämme ja mahdollistamme niissä monipuolista toimintaa. Sisätilojen suunnittelu ja käyttö mahdollistaa lasten monipuolisen ja pitkäkestoisen leikin.
- Piha ja lähiympäristö (metsä, leikkipuistot) ovat päivittäin käytössämme.
- Oppimisympäristönämme on alueemme, Mellunkylä-Myllypuro, sekä koko kaupunki.
 - ✓ Käytämme lähitoimijoiden tarjoamia tiloja ja tilaisuuksia. mm. liikuntaseurat, kirjasto, seurakunta ja vanhustenkeskus
 - ✓ Koko kaupungin kulttuuritarjonta on helposti saavutettavissa
 - ✓ Kuljemme kävellen, metrolla ja bussilla
 - ✓ Suunnittelemme ja rakennamme oppimisympäristöt yhdessä lasten kanssa. Muokkaamme niitä lasten tarpeiden mukaan.
- Yksikössämme lapsen on mahdollista saada tarpeensa mukaista tehostettua tukea kehitykseen, oppimiseen ja vuorovaikutukseen
- Aikuisten läsnäolo leikeissä ehkäisee kiusaamista ja edesauttaa lasten ryhmäytymistä ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

- **Huomioimme lasten osallisuutta yksikössämme päivittäin**
 - Havainnoimalla lasten leikkiä ja toimintaa
 - Lapsia haastatteleamalla ja kyselemällä heidän mielipiteitään
 - Esimerkiksi leikki-aulut ja kuvat auttavat lapsia ilmaisemaan toiveitaan
 - **”Kuuntelemme lasten ja vanhempien ideoita ja toiveita arjessa”**
 - Toimimme sukupuolisensitiivisesti

- **Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen** on osa psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista turvallista oppimisympäristöä
 - Kiusaaminen ei ole missään muodossa sallittua
 - Harjoitteleminen kaveritaitoja päivittäin
 - Huolehdimme että kukaan ei jää yksin
 - Päiväkodissa on laadittu oma kiusaamisen ennaltaehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma

6) Leikkiin kannustava toimintakulttuuri

- Leikki on tärkein osa toimintamme sisältöä. Leikin kautta tutustumme itseemme ja toisiimme. Jaamme mielikuvitukselliset hetkemme toistemme kanssa, käymme yhdessä läpi tunteita –iloja ja suruja.
- Leikki on tie oppimiseen ja oivaltamiseen, vuorovaikutukseen ja tunteiden tunnistamiseen.
- Meidän tehtävämme on rikastuttaa, monipuolistaa ja sanottaa leikkiä sekä muokata leikkiympäristöä. Tehtävämme on antaa leikille aikaa ja tilaa: **”Leikki on lapsen työtä.”**
- Varhaiskasvatusyksikössämme leikki ja oppiminen kulkevat rinnakkain:
 - ✓ Jokainen päivä on leikkipäivä
 - ✓ Erilaiset leikkipisteet, leikkilaatikot
 - ✓ Lelut helposti lasten saatavilla
 - ✓ Monipuoliset leikkivälineet
- Aikuisen rooli
 - ✓ Leikin mahdollistaminen
 - ✓ Leikin sanottaminen ja ohjaaminen
 - ✓ Leikkiin osallistuminen
 - ✓ Leikin vuorovaikutuksen tukeminen kuvin ja tukiviittomin
 - ✓ Havainnoiminen
- Dokumentointi:
 - ✓ Valokuvat, videot
 - ✓ Havainnointi ja kirjaaminen
- Ulkoleikkitoiminta
 - ✓ Mahdollistetaan monipuolinen toiminta ulkona
 - ✓ Hakuhyppelyt, aktivoidaan vanhemmat mukaan liikkumaan.
 - ✓ Mietitään mahdollisuuksia ohjatumpaan ulkotoimintaan

7) Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

”Kulttuurien moninaisuus on luonnollinen osa yhteisömme ja lähiympäristömme toimintaa ja elämää.”

- Lapsemme tutustuvat arjessa moniin eri kulttuureihin ja kieliin.
- Varhaiskasvatuksemme peruspilarina on suomalainen kulttuuriperinne.
 - ✓ Huomioimme toiminnassamme vuodenaikojen vaihtelun ja perinteiset juhlat (esim. joulukuukausjuhlat, pääsiäinen, vappu, juhannus), jotka ovat vahvasti läsnä meidän suomalaisessa kulttuurissamme.
- Tutustumme perheiden kulttuureihin ja teemme monikielisyyden sekä moninaisuuden näkyväksi.
 - ✓ Opettelemme eri kielillä tervehdyssanat (huomenta, näkemiin jne.).
 - ✓ Käytössämme on ns. lohtusanoja lapsen omalla äidinkielellä. Ne helpottavat koti-ikävä hoidon alussa.
 - ✓ Kannustamme vanhempia käyttämään omaa äidinkieltään lapsen kanssa.
 - ✓ Otamme mielellämme vanhemmat mukaan kertomaan omasta kulttuurista ja perinteistään.
 - ✓ Hyödynnämme näkyväksi tekemisessä esim. kuvia ja esineitä (esim. eri maiden liput).
- Hyödynnämme päivän kaikkia toimintatilanteita kielen oppimisen edistämiseksi.
- Nimeämme ja sanoitamme jokapäiväisiä tilanteita ja leikkejä.
 - ✓ Käytämme päivittäin kuvia, viittomia, musiikkia ja loruja kielenoppimisen tukena.
- Vietämme erilaisia juhlia päiväkodissa ja osallistumme kaupungin tarjoamiin kulttuuritapahtumiin.

8) Toimintavuoden yhteiset tavoitteet

a) Sensitiivinen vuorovaikutus

- ✓ Toimimme sensitiivisesti ja havaitsemme lasten aloitteet sekä vastaamme niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.
- ✓ Kohtaamme lapset yksilöinä ja tasavertaisina ja tasa-arvoisina. Tuemme lasta tarpeenmukaisesti ja sallimme kaikki tunteet ja toimimme niiden mukaan. Huomioimme eri keinoin, että kaikki lapset tulevat kuulluksi ja nähdyksi.
- ✓ Tuemme vuorovaikutusta ja luomme yhteishenkeä mm. kuvittamalla, keskustelemalla, leikkimällä lasten kanssa, draaman keinoin ja ”me henkeä” luomalla.
- ✓ Havainnoimme lasta arjen eri tilanteissa. Leikkitaulut auttavat lasta ilmaisemaan toiveensa.
- ✓ Sanoitamme ja mallinamme vuorovaikutusta kuvia käyttäen.
- ✓ Arviointi- ja dokumenttikeinoja ovat mm. keskustelut, haastattelut, tunnekuvat, havainnointi ja havaintojen kirjaaminen

b) Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

- ✓ Tavoitteenamme on käyttää koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä
- ✓ Teemme Kontulan ja Helsingin tutuksi lasten ikätason mukaan. Opettelemme kuvien ja leikkien avulla julkisen liikenteen käyttöä, liikennesääntöjä ja nimeämään eri kohteita ennen retkille lähtöä.
- ✓ Käsittelemme teemaa mm. laulaen, kuvia katsellen, leikkien ja askarrellen
- ✓ Teemme retkiä kävellen sekä käyttäen julkista liikennettä.
- ✓ Dokumentointia tekevät sekä lapset että aikuiset mm. valokuvia ottaen, piirtäen ja kuvittamalla omia kokemuksiaan.
- ✓ Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan havainnoimalla, tunnekuvia käyttämällä ja keskustelemalla lasten ja vanhempien kanssa

Henkilöstönä toimimme sensitiivisesti ja havaitsemme lasten aloitteet sekä vastaamme niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.

Tavoite

Tuemme lasta tarpeenmukaisesti ja sallimme kaikki tunteet ja toimimme niiden mukaan.

Huomioimme lapset eri keinoin niin että kaikki tulevat kuulluksi ja nähyksi.

Mitä tehdään?

Havainnoimme arjen eri tilanteissa.

Leikkitaulut auttavat lasta ilmaisemaan toiveensa.

Tuemme vuorovaikutusta ja luomme "me henkeä"

Sanoitamme ja mallinamme vuorovaikutusta kuvia käyttäen.

Kuvitamme, keskustelemme, leikimme, käytämme draamaa ja luomme "me henkeä".

Miten tehdään?

Arviointi- ja dokumentointikeinoja ovat mm. keskustelut, haastattelut, tunnekuvat, havainnointi ja havaintojen kirjaaminen

Dokumentointi

Arviointi

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Tavoite

Teemme Kontulan ja Helsingin tutuksi lasten ikätason mukaan.

Mitä tehdään?

Käsitlemme teemaa mm. laulaen, kuvia katsellen, leikkien ja askarrellen.

Teemme retkiä kävellen sekä käyttäen julkista liikennettä.

Miten tehdään?

Dokumentointia tekevät sekä lapset että aikuiset mm. valokuvia ottaen, piirtäen ja kuvittamalla omia kokemuksiaan.

Dokumentointi

Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan havainnoimalla, tunnekuvia käyttämällä ja keskustelemalla lasten ja vanhempien kanssa.

Arviointi

9) Laaja-alainen osaaminen

- Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle.
- Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta.
- Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

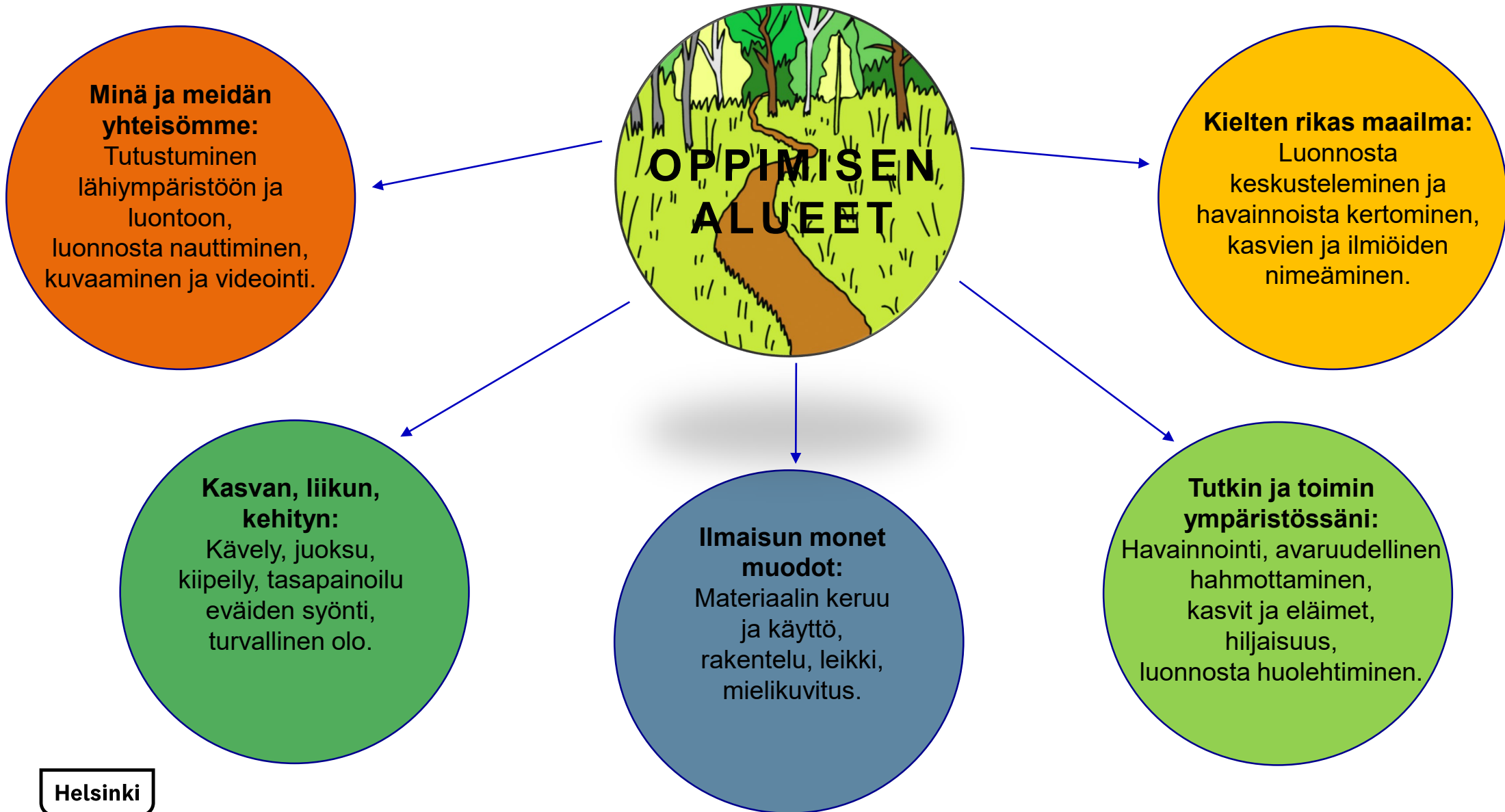
10) Oppimisen alueet

- Oppimisen eri alueista muodostetaan yhteisiä kokonaisuuksia. Eri aihepiirejä yhdistellään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon ja osaamisen näkökulmasta sopivaksi sisällöksi.
- Katsomuskasvatus
 - Opimme lasten kanssa kunnioittamaan ja ymmärtämään eri kulttuureita ja katsomuksia.
 - Tutustumme lasten kanssa ryhmässä esiintyviin kulttuureihin perheiden kanssa keskustellen, lasten kysymyksiin vastaillen, tarinoin ja kuvia katsellen.
 - Ryhmissämme on esillä kulttuurien vuosikello, jossa näkyvät eri kulttuurien juhlapäivät ja tapahtumat.
 - Internetistä löytyvässä juhlakalenterissa on lisää tietoa tapahtumista henkilöstön tueksi
- Yksikkömme liikkumisen suunnitelma
 - ✓ Lisäämme päivittäistä liikkumista arjessamme. Odottelu- ja siirtymäliikkuminen
 - ✓ Viikoittaiset jumpat, metsäretket, leikkipuistot, Vesalan ja Kontulan kentät, säännöllinen ulkoilu
 - ✓ Hyödynnämme alueen toimijoita, tiloja ja välineitä
 - ✓ Annamme vanhemmille vinkkejä liikkumiseen, harrastuksiin ja innostamiseen.

➤ Musakärrotoiminta

- ✓ Musakärro on koulutuskokonaisuus ja osaamisen jakamisen malli, joka on rakennettu ksylofoneja ja rytmisoittimia sisältävän soitinkokoelman ympärille. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä Helsingin kaupunginorkesterin kanssa.
- ✓ Tavoitteena on lisätä musiikillista osaamista henkilökunnan keskuudessa
- ✓ Mahdollistaa laadukkaiden soittimien käytön lapsiryhmissä ja lisää henkilöstön rohkeutta käyttää niitä
- ✓ Tarjoaa toiminnallista ja kokonaisvaltaista musiikki- ja taidekasvatusta myös syrjäytymisvaarassa oleville lapsille
- ✓ Tehostaa erikielisten lasten kielellisiä ja vuorovaikutuksellisia taitoja musiikin keinoin
- ✓ Kehittää alueelle osaamisen jakamisen malli
- ✓ Musakärro on molemmissa päiväkodeissamme noin kaksi kertaa toimintavuodessa
- ✓ Henkilöstö saa ohjausta soitinten käyttöön ja musakärroviikoilla musiikkikasvatuksen työtavat painottuvat toiminnassa lasten kanssa.

a) Mennään metsään!

11) Yhteistyö ja viestintä

➤ Huoltajien osallisuus ja toimintaan vaikuttaminen

- ✓ Varhaiskasvatuskeskustelut
- ✓ Erilaiset tapahtumat: vanhempain iltapäivät, koko päiväkodin yhteiset juhlat, foorumit, retket
- ✓ Toiveiden ja ehdotusten esittäminen
- ✓ Asiakaskyselyt

➤ Avoin yhteistyö

- ✓ Kuuntelemme perheitä
- ✓ Annamme neuvoja perheiden tarpeiden mukaan

➤ Viestittäminen

- ✓ Päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa
- ✓ Kuukausitiedotteet, tiedotteet tapahtumista, ilmoitustaulut

➤ Monialainen yhteistyö

- ✓ Itäinen perhekeskus/neuvola
- ✓ Lastensuojelu
- ✓ Terapeutit
- ✓ Tutkivat ja kuntouttavat tahot
- ✓ Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- ✓ Varhaiskasvatuksen S2 -opettaja
- ✓ Seurakunta, liikuntaseurat, kirjastot ym.
- ✓ Kulttuuripalvelut ja niiden tarjoajat

12) Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

- Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen.
- Toiminnan arviointi on systemaattista ja säännöllistä, ja sitä tehdään niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin.
- Arviointi perustuu dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tehdään suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

13) Pedagoginen dokumentointi

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen.

- Arvioimme työtämme päivittäin, viikoittain tiimipalaverissa, kehityskeskusteluissa ja koko yksikön kehittämispäivillä.
- Arvioimme omaa toimintaamme lasten kanssa, omia työtapojamme, toiminnan sisällön ja oppimisympäristön toimivuutta sekä ryhmän vuorovaikutusilmapiiriä.
- Havainnoimme ja osallistumme lasten leikkiin: saamme tietoa lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, heidän kiinnostuksen kohteistaan ja elementtejä ryhmän varhaiskasvatuksellisiin sisältöihin.
- Osaamme perustella toimintamme pedagogisen sisällön.
- Varmistamme, että toimintamme perustuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteille.
- Toimintamme vastaa laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sisältäen monipuolisesti kaikki oppimisen eri alueet.
- Dokumentoimme toimintaamme monipuolisesti yhdessä lasten kanssa.
- Meillä on positiivinen ja kannustava ilmapiiri sekä työote.